

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Liberec

Inspekční zpráva

**Speciální školy a speciální školská zařízení pro tělesně postižené
Mateřská škola pro tělesně postižené**

Na Pískovně 761, 460 14 Liberec

Identifikátor zařízení: 600 023 427

Zřizovatel: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1
Malá Strana

Školský úřad Liberec, Masarykova 18, 460 31 Liberec

Termín konání orientační inspekce: 22. až 24. březen 2000

Čj.	084 205/00-1165
Signatura	oh4rt201

CHARAKTERISTIKA ZAŘÍZENÍ

Speciální školy a školská zařízení pro tělesně postižené se skládají z mateřské školy (dále jen MŠ pro TP), základní školy (ZŠ pro TP), zvláštní školy (ZvŠ pro TP) a speciálně-pedagogického centra (SPC pro TP) a jsou pod jedním ředitelstvím. Inspekce byla zaměřena na mateřskou školu. Mateřská škola pro tělesně postižené byla 1. července 1997 sloučena se speciální školou pro tělesně postižené. Působí v původní budově. Vedením mateřské školy byla pověřena vedoucí učitelka. V MŠ jsou zařazeny děti s převládajícími diagnózami dětské mozkové obrny (DMO), s centrálním hypotonickým syndromem a děti s kombinovanými vadami. Obrácená integrace je využita začleněním dvou zdravých dětí do kolektivu handicapovaných. Pedagogický sbor tvoří tři učitelky, z toho dvě s pedagogickou a odbornou způsobilostí, které absolvovaly studium speciální pedagogiky. Jedna se způsobilostí pro učitelky mateřských škol studuje speciální pedagogiku. Rehabilitační péči provádí rehabilitační pracovnice, pracovník civilní služby zajišťuje dopomoc s dětmi. Z provozních pracovníků je ve škole uklízečka. Stravování zabezpečuje sousední mateřská škola.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

Řízené činnosti

Výchovně-vzdělávací činnost MŠ pro TP vychází především z metodické příručky Speciální pedagog v MŠ a z pracovních listů Šimon půjde do školy. V tematických týdenních výchovně-vzdělávacích plánech jsou vyváženě zastoupeny jednotlivé složky výchov, ne vždy jsou stanoveny cíle či úkoly dle věku dětí. Individuální plány jednotné pro všechny děti vycházejí ze zpracovaného tématu „Co už umím“ a je v něm zvýrazňována zvládnutá dovednost. Z dokumentu není patrný časový horizont postupu dítěte. Další individuální plán vychází z diagnostiky dítěte a jeho specifického problému. V některých plánech je již zaznamenána zpětná vazba. Součástí vzdělávacího procesu je rehabilitační péče, kterou formou masáže perličkových koupelí, reflexní terapie a cvičení jógy garantuje rehabilitační pracovnice, která úzce spolupracuje s neurologem a dalšími odborníky.

Pracovník v civilní službě realizuje s dětmi výukový program v podobě her na PC. Logopedická péče je zařazovaná denně od příchodu dětí do doby společného cvičení nebo po obědě.

Způsobem plánované ucelené rehabilitace a speciálně-pedagogické práce jsou respektovány didaktické i speciálně pedagogické zásady.

Odborná a pedagogická způsobilost učitelek, osobní zainteresovanost k handicapovaným dětem a dlouholetá praxe výrazně ovlivňují kvalitu vzdělávacího procesu a pozitivně motivují také studující učitelku. Souběžná práce dvou učitelek je využívána v dopoledních hodinách při rozdělení speciální a výchovně-vzdělávací činnosti. Učitelky pracují s dětmi v herně, ve třídě, tělocvičně a v zařízení logopedické pracovně. Rehabilitační pracovnice využívá k terapii koupele v perličkové vaně a v tělocvičně rehabilitační lehátko pro reflexní terapii a masáže. Provádí s dětmi zdravotní cvičení a cvičení jógy. Pro rozvoj pohybových dovedností jsou volně přístupné prolézačky, míče a další kompenzační pomůcky, pro relaxaci a intimitu sestavený domeček.

Dětem je nabízena jak skupinová, tak kolektivní práce. Při realizaci řízených činností některých výchov byly děti děleny dle věku na dvě skupiny. Organizace činností byly velmi dobře promyšlené, všichni přítomní pedagogové plnili určitý úsek tematického plánu.

Při scházení dětí jedna učitelka pracovala se skupinkou dvou až tří dětí, které zpracovávaly keramickou hlínu. Stanovený úkol byl motivačně zaměřen na blížící se svátky a byl rozvržen do celého týdne. Učitelka respektovala speciálně-pedagogické zásady, procvičovala jemnou motoriku, vštěpovala hygienické návyky, cíleným pozitivním přístupem děti vedla ke splnění úkolu. Druhá učitelka pracovala s dětmi individuálně, procvičovala pojmenování barvy, rytmizaci slov. Ve výtvarných činnostech byly respektovány individuální zvláštnosti, věk a handicap dětí. U menších dětí asistoval pracovník civilní služby. V obou skupinách učitelky využily názoru, vedly děti k určitým dovednostem (zvládnání linie, tvaru, zacházení s barvami, technice malování prstem, štětcem), ale také ponechaly dětem možnost vlastního ztvárnění a vlastní fantazie. Vynikajícím způsobem byla zvládnuta organizace práce celého dopoledne, činnosti navazovaly na sebe, vhodně se prolínaly, byla patrná koheze všech pracovníků s viditelným zájmem o každé dítě.

Trpělivý, laskavý a důsledný přístup i způsob jednání všech zaměstnanců je pro děti motivující a aktivizuje je k zapojení do nabízených činností. S respektováním a znalostí problému handicapu učitelky citlivě pěstují u dětí zdravou sebedůvěru, upevňují jejich získané dovednosti, vědomosti a návyky. Hodnocení dětí bylo vždy pozitivní.

Komunikační prostředí je vytvořeno na bázi rodinných vztahů, důvěry a bezpečí. Děti se projevovaly přirozeně a otevřeně. Rodiče, kteří mají přístup do třídy, kvitovali zájem učitelk o děti i přátelskou komunikaci dětí navzájem.

Spontánní činnosti

Děti mají během celého dne dostatek volného výběru her i pracovních činností (při příchodu do MŠ, po řízených činnostech, při pobytu venku i po odpočinku).

Nabídka pomůcek je cílená k tématu týdne, je však respektován zájem dětí. Každodenně je využíván relaxační koutek v podobě stavebnicového domečku, který slouží pro děti s těžším postižením. Ve třídě i v herně je využíván prostor i pro pohybové aktivity vozíčkářů.

Výchovně-vzdělávací i rehabilitační práce probíhá nenásilně, děti mají dostatek času na dokončení své činnosti. Formy i metody odpovídají druhu postižení.

Ve všech činnostech, zejména v individuální práci s dítětem se závažnými problémy, byl zjištěn velmi dobrý přístup pracovníka civilní služby.

Učitelky děti pozitivně motivovaly, hry rozvíjely, obohacovaly děti o nové poznatky, rozvíjely komunikativní dovednosti.

Velmi pěkné vztahy panovaly mezi zdravými a handicapovanými dětmi. Děti jsou vedeny k vzájemné pomoci i k samostatnosti.

Psychohygienické zásady byly dodržovány, pitný režim byl zajištěn a využíván.

Hodnocení kvality vzdělávací činnosti

Plánování výchovně-vzdělávací práce vychází z metodických příruček pro handicapované děti se záměrem na osobnostní rozvoj dítěte a jeho socializaci v dalším vzdělávání. Individuální plány jsou zpracovávány na základě diagnózy a speciálně-pedagogické diagnostiky dítěte. V některých oblastech tematických plánů nejsou uvedeny konkrétní cíle a diferencované úkoly dle věku dětí.

Personální podmínky jsou vynikající. Kolektiv je zastoupen dvěma speciálními pedagogy, další učitelka si specializaci doplňuje, rehabilitační pracovníci a civilní službou. Dětem je poskytována velmi dobrá péče. Prostorové podmínky jsou dobré, vyhovují při menším počtu dětí. Vybavení je dostatečné, pozitivní je využívání relaxačního domečku a výukového

programu PC. Dokupování rehabilitačních a kompenzačních pomůcek je i nadále potřebné (např. rehabilitační bazén).

Velmi dobře je organizačně propojena zdravotní a výchovně-vzdělávací práce, rehabilitace a individuální práce.

Propojenost činností pozitivně ovlivňuje rozvoj dětí po stránce sociální, pohybové a rozumové.

Učitelky respektovaly handicap dětí, rozvíjely je v oblasti osobnostního rozvoje v souladu s potřebami dětí s poruchami hybnosti a komunikace.

Vynikajícím způsobem pedagogové dokázali děti motivovat, povzbuzovat a posilovat jejich sebedůvěru. Zvláště sebeobsluha, hygienické návyky a dovednosti dětí byly vzhledem k jejich závažným handicapům na velmi dobré úrovni.

Vytvořené podnětné prostředí a vynikající způsob komunikace mezi pracovníky a dětmi, zvláště mezi zdravými a handicapovanými, působí pozitivně na psychiku dítěte, na jeho sebedůvěru, podporuje snahu o aktivní pohyb a otevřenou a spontánní komunikaci.

Výchovně-vzdělávací činnost byla vynikající.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Program mateřské školy vychází ze závěrů výroční zprávy a je orientován do dvou směrů. První je zaměřen na individuální činnost na základě diagnózy a speciálně-pedagogické diagnostiky dítěte, na jeho pozorování a celkový rozvoj s přihlédnutím na handicap a druhý do skupinové práce na osobnostní rozvoj předškoláků. V plánu práce jsou zaznamenány cíle a úkoly v oblasti výchovně-vzdělávacího programu, speciální logopedické a rehabilitační péče, ve vytváření podnětného prostředí a spolupráci s rodiči a veřejností a v propagaci MŠ. Konkretizované úkoly se stanovením zodpovědnosti jsou součástí plánu práce speciální školy a jsou průběžně plněny. Na úkoly ročního plánu navazují tematické výchovně-vzdělávací plány s vyváženým zastoupením jednotlivých složek výchov. Plán osobnostního rozvoje a rozvoje hybnosti samostatně vypracován nebyl. Dobře je vytvořen plán logopedické péče.

Koncepční záměry jsou obsaženy v programové orientaci MŠ se zvýrazněním speciální péče a osobnostního rozvoje dětí. Cíle mají dlouhodobý ráz, ne zcela je viditelný rozdíl mezi střednědobými a krátkodobými cíli. V plánu práce speciální školy jsou uvedeny pouze úkoly na školní rok. V plánování jsou drobné nedostatky formálního rázu, celková úroveň je spíše nadprůměrná.

Organizování

Ředitelka speciální školy pověřila s účinností od 25. srpna 1997 vedením mateřské školy vedoucí učitelku. Delegování pravomocí vedoucí učitelky je jasné a konkrétní. Kompetence pracovníků jsou uvedeny v plánu práce školy, rozvedení je v organizačním řádu a povinnosti v pracovních náplních. Organizační struktura umožňuje účinné řízení MŠ.

Vnitřní řád vhodnou formou seznamuje rodiče s pravidly pobytu dětí na MŠ.

Povinná dokumentace je řádně vedena na předepsaných tiskopisech, pomocná dokumentace je funkční.

Potřebné informace jsou pracovníkům předávány osobním kontaktem vedoucí učitelky s ostatními pracovníky nebo prostřednictvím operativních porad na MŠ. Vedoucí učitelka se účastní pedagogických rad ve speciální škole a dle potřeby se účastní porady vedení školy.

Při rozhovorech se zaměstnanci bylo potvrzeno včasné předávání důležitých informací.

Důvěrné informace a ochrana dat jsou dostatečně zajištěny.

Rodiče jsou informováni o svých dětech denně při osobním kontaktu s učitelkami a s rehabilitační pracovníci. Další informace mají k dispozici na nástěnce v šatně. Poradenská činnost dobře funguje v systematické logopedické péči a v realizované rehabilitační péči. Poradenská logopedickou péče je věnována také dětem ze sousední mateřské školy.

Výchovně-vzdělávací a speciální péči doplňují pracovní činnosti keramického kroužku, plavecký výcvik, metoda „Žít spolu“, počítačové hry a ozdravné pobyty školy v přírodě.

MŠ svou činnost prezentuje na veřejnosti letáčkem, který informuje o poskytované péči handicapovaným předškolním dětem a nabízí možnosti prohlídky zařízení.

MŠ úzce spolupracuje s odborníky SPC pro TP, které sídlí ve stejné budově a s neurologem.

Organizační uspořádání je funkční, informační systém pružný, má nadprůměrnou úroveň.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitelka a především vedoucí učitelka motivují pracovníky k další práci svým příkladem, oceňováním fundovanosti učitelek v oboru a jejich empatického vztahu k handicapovaným dětem. Ředitelka stanovila kritéria hodnocení pracovníků, která jsou podkladem pro nenárokové složky platu a jsou součástí vnitřního platového předpisu. Hodnocení pracovníků probíhá zpravidla dvakrát ročně a finanční ohodnocení je diferencované.

Učitelky se mohou dle situace na škole dále vzdělávat na odborných seminářích a účastnit se akcí zaměřených na problematiku speciální pedagogiky. Propojenost mezi MŠ a školou umožňuje sjednotit požadavky na přípravu dětí pro vstup do školy po stránce pohybové, rozumové i sociální. Metodickou pomoc studující učitelce poskytují obě učitelky.

Vedení a motivování pracovníků je spíše nadprůměrné.

Kontrolní mechanismy

Systém kontrol je delegováním pravomocí rozdělen na kontrolu dokumentace a kontrolu provozu na vedoucí učitelku a na hospitační činnost prováděnou ředitelkou školy. Z kontrol a hospitací jsou pořizovány zápisy a závěry byly prokazatelným způsobem s pracovníky projednány. Cíl ve sledovaných hospitacích byl jasný a závěry byly konkrétní. Vzhledem ke vzdálenosti a velikosti školy, odpovědné práci pedagogů a velmi dobré spolupráci všech pracovníků je četnost hospitační činnosti dostačující.

Kontrolní mechanismy byly spíše nadprůměrné.

Hodnocení kvality řízení

Plánování výchovně-vzdělávací a speciální péče se opírá o úzkou spolupráci pedagogických pracovníků a rehabilitační sestry. Dlouhodobé koncepční záměry stanoveny nejsou. Roční plán postihuje jednotlivé oblasti působení školy, součástí jsou uvedeny úkoly s vymezenou odpovědností. Porovnáním ročního plánu, tematických plánů a individuálních plánů je patrná snaha pedagogů o nové přístupy, formy a metody práce s handicapovanými dětmi. V některých oblastech není zcela dotvořen systém plánování (konkrétní výchovně-vzdělávací úkoly dle věku, rozvoj hybnosti).

Organizační struktura je funkční, delegování pravomocí na vedoucí učitelku umožňuje účinné řízení mateřské školy.

Vedení a motivování probíhá ve spolupráci vedoucí učitelky s ředitelkou školy. Kariérní růst je v rámci možných podmínek zajišťován.

Kontrolní mechanismy jsou postačující, postihují oblast kontroly i hospitační činnost. Jsou dána jasná pravidla kompetencí.

Řízení má nadprůměrnou úroveň.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Budova mateřské školy je majetkem města, škola platí městu nájem.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o změně v zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané MŠMT ČR pod. č. j. 33 932/98-21 s platností od 1. ledna 1999,
- jmenování vedoucí učitelky pro vedení MŠ,
- výroční zpráva za školní rok 1998/99,
- plán práce na školní rok 1999/2000,
- výchovně-vzdělávací tematické plány, individuální plány,
- přehled výchovné práce, evidenční listy, docházkový list, rozhodnutí o přijetí dětí do MŠ,
- zápisy z pedagogických rad,
- zápisy z kontrolní a hospitační činnosti,
- organizační řád,
- vnitřní řád,
- osobní spisy zaměstnanců, osobní spisy dětí.

ZÁVĚR

Mateřská škola plní svou funkci v oblasti rehabilitační, speciální a výchovně-vzdělávací péče velmi dobře. Vynikající je spolupráce všech zaměstnanců participujících na realizaci stanoveného programu školy.

Rehabilitační péče a pomoc civilní služby umožňuje zajistit dětem kvalitní komplexní péči.

Nebylo zjištěno neefektivní využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu.

Doporučení:

- dále věnovat pozornost systému plánování,
- pokračovat v progresivních metodách a rozmanitých formách práce,
- dle možností vybavovat novými kompenzačními a relaxačními pomůckami,
- upřednostňovat další vzdělávání pedagogů.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektorka Titul, jméno a příjmení Podpis

Mgr. Miloslava Paclíková v. r.

V Liberci dne 12. dubna 2000

Datum a podpis ředitelky stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 14. 4. 2000

Razítko

Ředitelka speciálních škol a školských zařízení pro TP Podpis

Mgr. Miroslava Holá v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti předškolního zařízení dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitelka předškolního zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrá	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	2000-05-03	084/229-1165
Zřizovatel	2000-05-03	084/230-1165

Připomínky ředitelky předškolního zařízení

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		nebyly připomínky